ЖЕНСКИ ПОКРЕТ

ОРГАН АЛИАНСЕ ЖЕНСКИХ ПОКРЕТА У КРАЉЕВИНИ С. Х. С.

Уредништво и Администрација Кн. Михаила, 46/I
Рукописе слати уреднику Крунска 71.

Уредник:
ВЕРА ЈОВАНОВИЋ

Београд, 15. фебруара 1927.
БРОЈ 2. — ГОДИНА VIII.

Власник за А. Ж. П.:
МИЛИЦА ДЕДИЈЕР

Излази 1. и 15. у месецу. — Годишња претплата 48 динара. — Примерак 2 динара.

Наш оптимизам

Можда не ће бити згорега да се сјетимо неких истина из модерне колективне психологије и да их доведемо у везу с настојањима данашњег женског покрета.

Прва је таква истина, да је велика *важности моралних сила* у животу сваке групе људи. — Узмемо ли, да се морал утврђује навикама, што их полагано скупљамо одгојем и животом, онда ми жене смијемо смионо гледати у будућност, јер имамо иза себе читаве вијекове, гдје је управо жена својом моралном снагом суперијорна над мушкарцем. Међутим не смијемо заборавити ни на другу чињеницу: у свим великим борбама, револуцијама и превратима могу се наједном расклимати, уздрмати моралне силе и може нестати добрих навика, а погазити се могу и некадањи идеали. — Хоће ли према томе женски покрет да успије у борби за женска права, мора да сачува код нових жена баштињени морал, да се покрет не сруши сам у себи, ако му темељи пропадну нестајањем тих најважнијих сила.

Друга је психолошка истина, да свака група људи показује интензивну *сугестивност*. И жене се нијесу отеле том закону. Данас није мушкарац једина запрека у женину развоју, него има ту јача сила, а то је нека душевна депресија код самих жена. Жене не вјерују довољно ни у себе ни у своје силе, а не морамо се томе ни чудити. Од малих ногу расте велик број дјевојчица у приликама, гдје је жена потиснута, слабије образована, везана само уз кућу или зарађује свој крух врло примитивним и тешким пословима служавке, раднице, тежакиње. Расту дјевојчице у друштву, гдје „женски посао“ значи „мање плаћени посао“. И сада није чудо, да то дјелује тако сугестивно, те се читава таква генерација жена не може тргнути напријед, јер им се чини, да је онај пређак, што су га гледале годинама око себе, једини прави пређак у људском друштву. Таква су мишљења заразна, и појединац се једва искине из тог зачараног круга. Школа има такође своју сугестивну моћ, а не управља је тако, да би придигла понос у дјевојчице. У школи се упознаје премало лијепих женских типова, премало радних жена и премало жена, које би дјевојчицама могле бити идеали. Иза свршене средње школе осјећамо некако с горчином у души, да су сву историју стварали мужеви, а гдјегод је се уплела по која жена, али чешће као љубавница него као културна радница. А дјевојчице не би морале понијети у живот такву слику, која као мора притиште и гуши у њима вјеру у женски рад, та било је светих, талентованих и радиних жена, само би се морали с њима упознати. Стога би било један од првих послова женског покрета, да настоји како би се жене пробудиле из тог наметнутог као хипнотичког сна и како би почеле оптимистички гледати на женски рад и тежње.

Треба зато управо програмски износити све лијепо, што историја знаде о женама. Из савременог живота у домовини и у туђини треба да жене сазнају за сваки успјех, сваки позитивни рад. То је обичај свих феминистичких удружења у туђини. Свако ново звање за жене, сваки успјех у звању, одмах се прибиљежи, да то читају тисуће жена и у њих расте понос, вјера у успјех. Зашто да и ми не употријебимо исту методу. Не смијемо се из скромности бојати таквих похвала, јер су нам потребни свијетли примјери, да нас придигну и да сугестивно дјелују. А велика је моћ сугестије! Не чини ли нам се свима на примјер, да је „Одол“ добра вода за уста? Јесмо ли му можда упознали хемиски састав? Нијесмо, али смо већ хиљаду пута видјели написану ту ријеч и зато мислимо, да је „Одол“ бољи од осталих вода. Можда је слично и с нашим вјеровањем у мушки рад, а женски рад нам је још непозната фирма, непознатог имена, коме треба само реклама, а вриједност му је једнака.

Трећа је психолошка истина, да у животу сваке скупине људи и сваког народа имају велику и страшну моћ оне силе, што заједно сачињавају *потребу*. Под њеном гвозденом песницом постаје могуће и оно, што се прије чинило немогућим. Потреба је на примјер за вријеме рата трансформирала све увјете људске егзистенције, она је научила људе на многе послове и научила их поднијети свакакве напоре. За вријеме рата порасла је бразина авијона од 80 на 220 км. у сату, а тежина авијона смањила се испод половице. — Потреба је и у покрету жена једна од најјачих сила. Она ствара и од жене оно, што се прије чинило невјероватно. Ми данас доиста видимо, да жена у борби за опстанак иде све корак по корак даље, лаћа се све нових послова, о којима прошле генерације нијесу ни сањале. Жене успијевају у новим звањима као лијечнице, фармацеткиње, професори и т. д., јер постоји у душевном животу *адаптација*. Човјек се прилагоди уз нове прилике, а дух је у жене пластичан и зато се она показује вриједна на разним подручјима. Не смијемо заборавити, да је и мушкарац прошао кроз велику школу адаптације, док се претворио из слободног пастира, ловца, земљорадника у чиновника, инжењера, творничког радника. Женски покрет није настао из шале него из велике социјалне потребе и ми се надамо, да ће га она штитити својом неумољивом руком.

Према томе бисмо могли одредити женски покрет по прилици овако: он настаје из велике социјалне потребе, која помаже жени, да се адаптира и снађе у новим приликама; он треба да искине жену из сугестираног увјерења о инфериорности и мора да и жена оджи свјеже и живе моралне снаге, хоће ли да дође до успјеха.

Велике су то задаће и траже још много тихог, ситног рада, али нам се отварају лијепи погледи у будућност.

Загреб

Др. Маријана Краљ

Јохан Хајнрих Песталоци

(Успомена на стогодишњицу његове смрти)

„Све за друге, ништа за себе“

Мало је људи у прошлости, а поготову и садашњости, који су циљ свога живота гледали у преображају живота уопште. Мало је њих, који су се могли одазвати гласу са висина и уздићи изнад својих слабости до самоодрицања. Али је још мање оних, који су — унапређивањем својих бољих импулса — у истини заслужили благодарност„ сиромашног и напаћеног човечанства“ у толикој мери, да су на њиховим надгробним и другим споменицима могле бити урезане никад ненадмашне речи: „Све за друге, ништа за себе“. Један од тако ретких људи био је Јохан Хајнрих Песталоци, оснивач народне школе у Швајцарској и васпитач човечанства, чија се успомена на стогодишњицу од смрти прославља 17. о. м. широм целога културнога света.

* * *

Ј. Х. Песталоци желео је још од детињства, како он сам каже, „да запуши изворе невоље, у коју је падао народ око њега“. Он је желео, да нађе пут, који би и најсиромашнијег човека извукао из беде и патње и довео до извесног благостања. Тога ради изучио је био пољопривреду. Али, како је убрзо увидео, да се народу може помоћи једино ако би се оспособио, да се сам помаже, целокупна његова делатност пренета је на васпитање. Јер, „кад би само рад и зарада били потребни да усреће сиромахе, онда би се могло брзо помоћи, али то није тако. И код богатих и код сиромашних треба да је срце у реду, ако се жели „да буду срећни“. Човек се услед тога мора уздићи у својој унутрашњости. Он се мора васпитавати тако, да се оспособи да и при оскудици земаљских блага буде задовољан својим животом; „мора се васпитавати за сиромаштво“. Ако се човек не уздигне у својој унутрашњости, он — „и при највећем сјају своје спољашње славе — пада испод стања просјака, који се стварно духовно уздигао“. За овакво опет васпитање није довољно, ако се развија само интелектуална страна човека. Право васпитање тражи хармонично развијање свих духовних моћи, развијање на религиозно-моралној основи.

Као основ сваког правог васпитања, па и свега друштвеног и државног уређења, Ј. Х. Песталоци истиче породични живот. За њега је породица велика школа свих социјалних врлина. У својим списима: „Вечерњи часови једног пустаника“. Како Гертруда учи своју децу“, „Линхард и Гертруда“, „Лабудова песма“ и др. Ј. Х. Песталоци указује на очеву кућу као на извор благослова, који у животу људском развија најплеменитије цветове религиозности и моралности. Он указује, колико добра мајка може учинити за право васпитање, и стара се да је убеди „у величину и светињу васпитачког позива“. „Добра, нежна мајко“ — каже он — „као што си Богом постављена за прву хранитељку свога детета тако си Богом постављена и за прву његову учитељицу. Твој утицај, твој целокупан утисак неописан је за развитак духа и срца твога детета“. У томе убеђењу Ј. Х. Песталоци уздиже из мрачне позадине у селу Боналу, које описује у своме најлепшем делу „Линхард и Гертруда“ (гл. 1-4), мајку пуну љубави и поуздања у Бога. Он велича жену, која светлошћу свога душевног задовољства и среће осветљава своју кућу од густих и тамних облака домаћих брига. Ту идеалну жену Ј. Х. Песталоци истиче као слику небеског сунца: „Читаоче, ја тражим слику о тој жени, која би ти живо лебдела пред очима.... Много је, што ћу рећи, али ја се тога бојим. Тако сунце Божје иде својим путем од јутра до мрака. Твоје око не примећује његове кораке и твоје ухо не чује његов ток. Па ипак при његовом заласку ти знаш, да ће се опет родити и дејствовати, да ће загревати земљу, док не озари њени плодови.... Та слика велике мајке, која ходи изнад земље, слика је Гертруде и сваке жене, која уздиже своју кућу до светиње и заслужује небо мужу и деци“. — Заиста, лакше и нежније од овога не може се представити значај племените мајке за васпитање и живот своје деце.

Домаће васпитање, помоћу мајке, прво је у процесу развијања и оно оставља најдубље трагове у образовању дечјих карактера. Оно је основ и за школско и за грађанско васпитање. Јер школа треба да се јави као помоћница и допуна породице. По Ј. Х. Песталоцију школа треба да подигне васпитаника, развијањем његових унутарњих моћи, на ступањ општег образовања; да га оспособи, „да се сам помогне“ и да тако досте у боље стање него што је. Целокупна настава треба стога да даје више у моћима за образовање карактера, него за добијање знања. Исто тако и држава са своје стране мора допринети, да се створи благостање код њених грађана. Од нарочитог је интереса у том погледу учење. Ј. Х. Песталоција о праву својине. Неједнакост земаљских поседа за њега је чињеница са којом се мора рачунати. Поседништво или лична својина — каже он — „освећено је нашим друштвеним уједињењем, а ми смо друштвено уједињени освећеним поседништвом.“ Како је његово порекло нас се не тиче, али нас се тиче, како се искоришћује и како се сме искоришћавати. У том погледу најздравију основицу пружа хришћанска религија. Само изнутра, учешћем правог хришћанско-социјалног убеђења, може доћи оздрављење економске и друштвене кризе. „Очистите најпре своју унутрашњост, па ће постати чиста и ваша спољашност.“

Целокупан живот и рад Ј. Х. Песталоција почива на религији. За њега је религија нешто највеће. Она једина може

дати јачину према свему, што је у свету добро и корисно. „Извор праведности и сваког светског благослова, извор љубави и братског смисла човечанства почивају на великој религиозној мисли; да смо деца Божја и да је вера у ту истину сигуран основ сваког светског благослова. У тој великој мисли религије лежи увек дух сваке истините државне мудрости, која тражи чист народни благослов. Јер свака унутарња сила моралности, светлости и светске мудрости почива на том основу људске вере у Бога“. На том вери је и Гертруда засновала цео свој васпитачки рад, па је зато и постала светао пример свих времена.

* * *

Тако је Ј. Х. Песталоци писао још пре сто година; писао је за време, у коме породични живот још није био у овакво кризи, у каквој је сад. И ми, у духу Ј. Х. Песталоција можемо рећи: Дајте нашој деци мајке, које ће схватити сву величину и светињу свога позива; дајте им мајке, које ће од својих домова начинити школу за право васпитање, ако се жели поправка и индивидуалног и друштвеног живота. Али у исто време дајте им друге васпитаче, који ће моћи да приме Песталоцијеву исповест: „Моје срце је моје све“. Ја хоћу „да жртвујем свету своје срце“; хоћу „да васпитам људе, који траже баш то и ништа друго“. Дајте људе, који ће по примеру Ј. Х. Песталоција чинити „све за друге, ништа за себе“. То све дајте, да се у духу и нашега народа подигне величанствени споменик овоме у истини правом васпитачу човечанства:

Београд *Др. Јордан П. Илић*

Политички преглед

I. Унутрашња политика

Извршени избори за обласне самоуправе у место да учврсте радикалско-радићевску коалицију дали су повод за раскид те коалиције. Одмах, по свршеним изборима, г. Радић и неки његови посланици почели су да наглашавају јасно и отворено извесне појаве терора које су, по њиховом схватању, чињене приликом избора. Г. Радић је овим појавама образложавао своје држање према влади, односном према њеном радикалском делу, и тражио смењивање двојице министара г. Максимовића, Министра Унутрашњих Дела и г. Српкића, Министра Правде. То отворено захтевање и упорно остајање при том захтеву, довело до оставке владе г. Узуновића.

Тако је отворена криза. После консултовања у Двору, Њ. В. Краљ поверио је мандат за састав коалиционе радне владе Г. Узуновићу. Г. Узуновић покушао је да створи коазицију између радикала и демократа, али је овај покушај пропао због питања Г. Максимовића. Демократе тражиле су да Г. Максимовић не добије Министарство Унутрашњих Дела, а нису имали ништа против да добије ма који други ресор. Радикали нису хтели пристати на тај захтев и покушај с радикалско-демократском коалицијом пропао је.

Сасвим неочекивано, и до данас још необјашњиво, дошло се до коалиције радикала и Слов. Људске Странке.

По свим изгледима, ова нова влада имаће за задатак да проведе буџет кроз скупштину, па можда, да изврши и нове изборе за Народну Скупштину. У сваком случају та ће се нова влада, у току кратког времена, појачати или демократама или радићевцима, да би могла да настави успешан рад у Скупштини на изради нових закона који чекају на ред, или ће ићи на нове изборе с пролећа.

II. Спољашњи преглед

Спољна политичка ситуација је предоминантно у знаку кинеско-енглеског сукоба. Енглеска је, изгледа, решена на оштрије мере према Кини, или како то она објашњава, на мере за заштиту интереса Европе у Кини, односно Шангају.

Како цело то питање с Кином има колонијални карактер, то су силе без колонија искључене из његовог решавања, што важи нарочито за Немачку. Француска, иако колонијална сила, неће, по својој прилици, улазити активно у то питање због тренутног свог расположења према Енглеској. Италија ће, врло вероватно, заузети држање, слично енглеском држању, због нових доста интимних односа између Енглеске и Италије у разним питањима. Мусолини мора негде да мути, а то сад чини у Кини и у Албанији, пошто је Кина далеко, а Албанија мала.

У сукобу између Кине и Енглеске заинтересована је, по традиционалности, и Русија. Русија је у овом питању на страни Кине. То може довести до сукоба између Русије и Енглеске, односно за сада, до прекида њихових дипломатских односа.

Односи наши са Албанијом и са Италијом у вези са питањем такта између Италије и Албаније, нису довољно одређени. Главна нота која влада данас у том питању јесте тумачење да ли ће према Албанији протекторску улогу имати сама Италија или Друштво Народа. Ово друго тумачење било би свакако олакшање ситуације.

Теорија и пракса

Расправе о државном буџету за год 1927/28 у финансијском одбору Народне скупштине јасно показују разлику међу теоријом и праксом о штедњи у државном господарству. Не само сваке године, него скоро сваког месеца кроз више година тумачили су нам, где и како ће држава штедити, какви ће се резултати тиме постићи: стабилизација валуте, процват пољопривреде, благостање грађана и много још лепих ствари, које радо чујемо. Али све до данас није изведен ни један озбиљан предлог за штедњу: није изведена дезетатизација државних предузећа, нису одвојени инвестициони кредити из редовног државног буџета, није изведена реформа централне управе, нити имамо још изједначене порезе, нити функционишу обласне и општинске самоуправе. Све што би имало довести до стварног побољшања није извршено. Годинама и годинама „штедимо“ већ на тај начин, што се редуцирају на стотине и стотине државних службеника, што се са одбицима на додатке за скупоћу „санирају“ поплављени, а сами чиновници падају у дугове, што на стотине инвалида просјачи, и што се сад спремамо за градњу „Пантеона“, који ће коштати две стотине милиона. Теорија је поставила врло озбиљна начела, пракса их је изопачила у фарсу на рачун најбеднијих.

Али ипак нису расправе у финансиском одбору без начела. Врло тачно извршују тамо начело „експедитивног“ рада. Досад су експедовали неколико стотина државних службеника, све државне берзе рада, одељења за социалну политику при 4 жупаније, све државне месне заштите деце и младежи, кредите за помоћ сиротињи, инвалидима, за путеве, насипе, за унапређење пољопривреде и шумарства, за хигијенско унапређење и т. д. Али одговорни фактори нису предложили ни један озбиљни нацрт за комерциализацију државних предузећа, нити за инвестиционе кредите ван буџета — све ће то бити још материјал за декламације по зборовима и за програме. Буџет са свима избрисаним партијама повисиће партију за пензије, помоћи ће незапосленост, сиромаштво и занемареност младежи, упропастиће већ довољно рђаве путеве и претиће плодном земљишту да га и даље спасавају прилози државних службеника. Државна предузећа биће и даље пасивна, пољопривреда остаће на степену најпримитивнијег господарства, железничке пруге и путеви, као први услов за економско подизање, остаће у спекулативним сферама.

Кад је био у расправи буџет Министарства Трговине и Индустрије, констатовао је Господин Министар Трговине ово: „Све што се сада догађа у народној привреди, има узрока у раду за ових 6 до 7 година и у самоме рату. Држава и парламенат бацали су нерационално стотине хиљада динара. Тако се десио случај да је држава унела у једно предузеће 40 милиона динара, које је било нерентабилно“ („Време“ од 23-I-1927). Министар Трговине несумњиво има тачне податке о државном господарству. Ако он даје онакав суд, немамо узрока да би сумњали у начела, по којима се вршила „штедња“.

Диспозициони фонд Мин. Спољних Послова износи 56 милиона. Како ће бити употребљен и како је био употребљен ранијих година, кад је био још виши, то нико од обичних грађана ове земље не зна. У дебати казао је један између посланика да смо из тог фонда придобивали пријатеље као н. пр. председника албанске републике.

Шест до седам година разбацивали смо стотине хиљада, диспозициони фондови прогутали су милионе, а инвалиди просјаче, пољопривреда пропада, укинута су одељења за социалну политику, која коштају за целу годину милион и по, избрисане су све државне берзе рада, које је увео Закон о заштити радника (а на свима међународним конференцијама о социалним питањима имаћемо своје представнике). Да ипак не би остао буџет само сувопарна књига бројева, него да буде у њему и мало хумора, имамо буџет Министарства за изједначење закона са министром и шофером... Само је тај хумор скуп.

Темељну штедњу обећавали су у самој државној управи тиме, што ће смањити Закон о централној управи број министарстава, пошто се тек после осам година спознало, да је седамнаест министарстава луксуз. Логички би било да би овај закон већ важио пре расправе о буџету и логички би било да би знале обласне самоуправе, на које прелази један део рада министарства, свој делокруг и имале фиксиране приходе. Буџет би морао већ давати слику суженог делокруга министарстава, укинутих министарства и делокруга обласних самоуправа. Али закон о централној управи је тек у одбору и док пребоди пут до пленума скупштине проћи ће 1. април, кад почне да важи нови буџет. И тај једноставан, административни рад није извршен. Ко ће још да верује да ће икад доћи права рационална штедња?

Теорија и пракса о штедњи дају утисак као да је у овој земљи врло мали број правих, искрених патриота.

Љубљана *Алојзија Штеби*

Прилажите за фонд листа.

Женски Покрет у Сарајеву

Женски Покрет, који је врло агилан, али је био у незгоди што није имао својих просторија, — отпочео је са већим чланом свој рад од како је отворио свој клуб у Корошћевој ул. 15.-II. Осим мензе у којој се храни око 30 особа, отворени су течајеви кухања и теоретске наставе из домаћинства, француски и енглески течајеви. Осим тога често наврати у Клуб која девојка (нарочито из провинције тражећи посла или посредовања да га добије, а што се брзо учини).

Осим разних предавања које с времена на време приреди Ж. П. је направио програм и замолио истакнуту господу да *одрже предавања за политичко образовање жена.* — Замољене личности одазвале су се врло радо и предавања су отпочела са успехом. Прва три су већ одржана, а што је врло симпатично, и мушкарци посећују овај семинар, те се осећа једнодушност код потребе оваких предавања. Низ наведених тема и предавача је:

24. јануара Др. Перишић: Организација државе.
28. јануара Др. Павичић: Видовдан. Устав.
31. јануара Др. Павичић: Краљ и Централна Управа.
4. фебруара Зора Илић: Скупштина.
7. фебруара Др. Тановић: Дужности и права грађана.
11. фебруара Др. М. Јојкић: Самоуправе.
14. фебруара Др. М. Јојкић: Комунална политика.
18. фебруара В. Јелавић: Порезни систем.
21. фебруара Васо Ристић: Национална Економија.
25. фебруара Васо Ристић: Буџет.
28. фебруара Др. Јово Кршић: Држава и црква.
4. марта Др. Смиљана Кршић: Брачно право.
7. марта Др. Н. Стојановић: Политичке странке у нашој држави.
11. марта Др. Урош Круљ: О парламентаризму.
14. марта В. Јелавић: Савез Народа (Интернационално седиште мира) итд.

Као што се види, Ж. П. озбиљно схвата грађанске дужности, те солидним радом спрема своје чланице да их оне достојно преузму. — *Ј. О.*

Женски покрет у Пожаревцу

Обласна Организација Женског Покрета отпочела је рад у својој канцеларији и протекторату који се налазе у згради Окружног Здања.

Протекторату је нарочити задатак да прихвати и да помогне сваку жену која пати и да је заштити у свакој прилици.

У истој канцеларији председница Обласне Организације госпођица Др. Љешевићева вршиће свакодневне бесплатне лекарске прегледе одојчади, деце и матера и давање потребне савете о нези здраве и болесне деце.

Другарски састанци Женског Покрета Загребачког

У последње вријеме одржана су у просторијама Ж. П. загребачког (Академички трг 12) три другарска састанка. Г-ђа проф. Мира Водварка-Кочанда говорила је о женскоме покрету у нас, г-ца Катарина Богдановић, професор II. гимназије београдске о женским клубовима и организацији у Енглеској, а г-ђа Кристина Хафнер одабрала је тему ситан феминистички рад.

Ширите око себе круг претплатника.

Фонд листа

За фонд листа приложили су:

	Пренос	3120
10.	Женски Покрет Крагујевац	500
11.	Жен. Покрет Слав. Брод .	600
12.	Чланице Жен. Покр. Сплит	1000
13.	Мица Влајић адв. приправник	50
14.	Драгић Јоксимовић кмет пр.	50
15.	Мара Сарачевић	50
16.	Милева Тодоровић сек. К.С С.	100
17.	Мил. Атанацковић секр. Н.Ж.С.	200
Београд	Свега . . .	5670

Шта свака жена треба да зна?

Једна од најважнијих равноправности коју су жене у нашој држави досада стекле, јесте право да могу бити државни службеници, „органи државне целине“, како каже Устав. Чл. 2. закона о чиновницима, који у ствари јесте дословно пренет први став чл. 19. Устава, гласи: „Сва звања у свима струкама државне службе подједнако су доступна под законским погодбама свима држављанима... итд“. — несумњиво, у овом правилу, подразумевају се и жене, — па и оне су држављани С.Х.С.

Чиновнички закон полази од наведеног уставног принципа, и разрађује основна начела државне службе, када прописује услове за ступање у држ. службу закон каже „лице“, „ко“ (чл. 1, 2, 3, 4, 12, 13, 17, 62, и др.); када регулише посебна женска чиновничка права (чл. 38, 43, 113. 153) каже „државне службенице“. Иначе, у другим члановима најчешће срећемо израз „службеник“, „чиновник“. Не би се могло, дакле, само из специјалних наређења о службеницима извести право жена на државну службу, већ то изводе и из осталих, махом општих прописа. где се подразумевају лица оба пола. А и они чланови у којима се закон изражава именицама мушког рода, по својој општој природи односе се несумњиво и на жене службенице. Употреба мушког рода је ту само један историски остатак, који јасно показује да је у неглашеним чиновничком праву, државна служба била привилегија мушкога пола. Данас, остала је само именица.....

Врло је мало прописа чиновничког закона донесених специјално с обзиром на пол службеника. То су н.пр. чл. 113 који предвиђа осуства службенице на порођају, затим, чланови који говоре о војној обавези службеника, као н.пр. чл. 4 т. 5, чл. 10, 12 и др.

За напредовање и каријеру државних службеника у закону о чиновницима нема више никакве нормативне запреке — овакових можда има још у којем застарелом специјалном закону —, и жене би могле бити: инспектори, начелници, помоћници министара, срески поглавари, велики жупани, судије, итд. Оне, дакле, могу бити и врховоди јавне власти.

У питањима припадлежности државних службеника није закон тако повољан по државне службенице. Још мање, решење Министарског Савета о додајима на скупоћу од 17. априла 1924.

Може се и разумети и бранити прописе чл. 38 зак. о чиновн., који неудатим и нежененим лицима смањује станарину; па и ст. 3 истог члана, који супрузима државним службеницима даје само једну станарину. Могу се објаснити и прописи који додатке на жену и децу дају мужу (чл. 43 зак. о чин. и чл. 8 реш. о дод.), јер закон сматра да на оцу лежи дужност издржавања породице. Свима тим прописима ипак не оскудева морална и логична и социјална тенденција. Али не може се ни бранити ни правдати чл. 11. решења о додајима, који државној службеници удатој за државног службеника одузима пун лични додатак. Да ли се уредбодавац доносећи овај пропис, бојао за супруге државне службенице да се не обогате од државних прихода, ако би жени остао лични додатак онакав какав је имала док није ступила у тај брак? Или је можда мислио да се државне службенице имају обавезати на неудавање?

Ово наређење није у духу закона о чиновницима, а противан је уставним начелима једнакости и равноправности. Недостају му морални и социјални квалитети и он се осећа као чиста неправда. — Истина, уредбодавац је покушао ову да ублажи. Смањио је за половину мањи додатак једнога од супружника и дао је мужу додатак на жену. Али све то укупно не достиже суму која је одузета.

Да ли су овакви прописи у интересу угледа државне службе? — Лица ван брака немају ових непријатности. Овакве мере, зар не иду на руку „дивљим браковима?“ Кад сама држава својим прописима отежава легалне везе својих службеника — противно чл. 28. Устава по коме треба брак да штити — зар се неће наћи појединаца који ће венчање схватити као непотребну формалност, за њихове околности врло скупу, јер их лишава једног сталног месечног прихода?

И најзад, зар је у духу прописа чиновничког закона да се службеном лицу с обзиром на пол одузимају приходи које оно својим радом стиче?

Овакве неправде имају свога корена у оној невољи нашега друштва да се женама у борби за опстанак за поштен рад не даје одговарајућа награда, а за немирал плаћа и преплаћује.

Зашто су државни финансиски интереси морали да претегну баш на штету брака државних службеница? —

За своју чиновничку равноправност жене су се дуго и упорно бориле. Право на државну службу је једно јавно право и оне га данас имају. Равноправност за коју су се борили постала је начело нашег државног права. За доследно спровођење његово оне ће се и даље борити. И у тој борби неће бити усамљене. Помоћи ће их једна одабрана мањина оних људи који су уз свога друга примили борбу са животом. Јер ако је чл. 11. био уперен против жена службеница, он је погодио и њихове мужеве државне службенике.

А. В.

Хоћемо здраву породицу

Здрава породица је један од најбитнијих услова за правилан развитак сваког народа. — А са колико се мало знања и савести (у целоме свету, па и код нас) оснивају породице! Зашто толико егоизма?!

Изнећемо овога пута разоран утицај поличх болести (нарочито lues-a) на развитак породице.

Нећемо да испитујемо и осуђујемо несвесне погрешке учињене при склапању брakова; и њих има доста. Али врло често један од супружника, понајчешће човек, и ако свестан свих и најстрашнијих последица, ипак болестан ступа у брак. Жртва овакве и оваквих и несавесности јесте жена. Ми не можемо да пређемо без протеста преко овога. У овоме случају, узимајући у заштиту жену, ми се залажемо за мајку и њен пород, ми се залажемо за здраву породицу, за срећнију будућност човенанства.

Ми знамо да у друштву има много и скептика и покварених људи; ипак зато ми смело исписујемо следеће речи, јер су истините.

Жена, здрава, са пуно снова, улази у нов живот, у брак. Тај сан често кратко траје. А јава, стварност, у толико је страшнија. Ако се симптоми полних болести испоље видно и осетно онда ће жена ипак благовремено моћи и умети да затражи лекарску помоћ; штетне последице биће бар у неколико уклоњене. Али — у случајевима где се болест подмукло усади у организам, тако да тек у току трудноће избије — разочарање је још страшније: радост да ће постати мајком бива код младе жене замењена тешким осећајем неочекиваног побачаја. Жена готово увек себе окривљује за овај несрећни случај. Она верује да није довољно пажње обратила на своје стање, да је дизала тешке предмете, да је претеривала у раду и т. д. Побачаји и рођена мртва деца у оваквим случајевима понављају се врло често. А кад се најзад после толиког и телесног и душевног мучења роди живо дете, ево како оно по најчешће изгледа (наводимо знакове који и лаицима падају у очи): табани и длановн новорођенчетови покривени су пликовима; у тежим случајевима појављују се разна крварења која се по најчешће завршавају смрћу. Дојиће, кад (иако) ти први знаци прођу, тек што мати повери да јој је дете оздравило а већ се појављују други знаци тешке болести: катар носа, обољење коже итд. Откуда је све то, пита се мати? И врло често тек се сада тражи савет лекарев. Настају лечења, но нажалост тешка зараза оставила је већ и сувише дубоке трагове у младоме организму.

И тако због неизлечене болести родитеља деца морају да сносе последице да страдају невино.

Ко је крив за ово? Болестан родитељ или друштво које законима није регулисало склапање брakова и тиме осигурало заснивање здравих породица?

Признајемо, има неразумних и несавесних људи и баш зато и у толико више законодавци су криви, пред народом су криви они који граде законе.

Тако је данас. Шта ће бити сутра? Сутра биће боље, мора да буде боље. Жена увек, а кад постане равноправни члан друштва још са више, успеха, тражиће увек и само праведне законе. А такав ће закон бити и закон о склапању брака. Законом ћемо приморати оне који склапају породицу да, пре него што склопе брак, лекарским уверењем докажу да су за брак способни, да су способни да стварају здрав нараштај. Ако пак у току брака један од супружника унесе зло у породицу, мораће да искуси ону казну коју за собом повлачи овакво злочинство.

Тражимо здраве оснивање породице, здрава нам нација треба.

За здраву нацију, — мање егоизма, више свести и савести!

Београд. *Д-р Ј. Нешковић-Вучешић.*

Реч-две домаћицама

После састанка Мале Женске Антанте у Атини, који се одржао прошле године, — као и обично изишао је у јавности извештај о раду, захтевима и резолуцијама жена заступљених у Малој Женској Антанти.

Једнога дана састадох се са једном госпођом, с којом се дуго времена нисам видела. Она је узорна мајка и врсна домаћица; једна од оних жена које и без више наобразбе поседују здрав разум и природени интелект. Дом и породица њезин је круг, сва се предала одгајању деце (осморо) и кући која јој цвета.

Тада ми она рече:

— Збиља, пратим по новинама рад жена, и нешто ми се врло допало кад сам прочитала извештај Мале Женске Антанте. —

Шта ли је то тако интересантно? — упитах је.

— Ето, допало ми се то: што жене траже да се и домаћицама призна њихов рад; да се тај рад сматра као професија а да жена има права на мужевљу течевину, т. ј. да извесним делом онога што он заслужи може и она без приговора располагати.

— Зашто ти се то особито допада?—

— Па, јасно је, ми трошимо толико дитеља деца морају да сносе последице да страдају невино.

Ко је крив за ово? Болестан родитељ или друштво које законима није регулисало склапање брakова и тиме осигурало заснивање здравих породица?

Признајемо, има неразумних и несавесних људи и баш зато и у толико више законодавци су криви, пред народом су криви они који граде законе.

Тако је данас. Шта ће бити сутра? Сутра биће боље, мора да буде боље. Жена увек, а кад постане равноправни члан друштва још са више, успеха, тражиће увек и само праведне законе. А такав ће закон бити и закон о склапању брака. Законом ћемо приморати оне који склапају породицу да, пре него што склопе брак, лекарским уверењем докажу да су за брак способни, да су способни да стварају здрав нараштај. Ако пак у току брака један од супружника унесе зло у породицу, мораће да искуси ону казну коју за собом повлачи овакво злочинство.

Тражимо здраве оснивање породице, здрава нам нација треба.

За здраву нацију, — мање егоизма, више свести и савести!

Београд. *Д-р Ј. Нешковић-Вучешић.*

Реч-две домаћицама

После састанка Мале Женске Антанте у Атини, који се одржао прошле године, — као и обично изишао је у јавности извештај о раду, захтевима и резолуцијама жена заступљених у Малој Женској Антанти.

Једнога дана састадох се са једном госпођом, с којом се дуго времена нисам видела. Она је узорна мајка и врсна домаћица; једна од оних жена које и без више наобразбе поседују здрав разум и природени интелект. Дом и породица њезин је круг, сва се предала одгајању деце (осморо) и кући која јој цвета.

Тада ми она рече:

— Збиља, пратим по новинама рад жена, и нешто ми се врло допало кад сам прочитала извештај Мале Женске Антанте. —

Шта ли је то тако интересантно? — упитах је.

— Ето, допало ми се то: што жене траже да се и домаћицама призна њихов рад; да се тај рад сматра као професија а да жена има права на мужевљу течевину, т. ј. да извесним делом онога што он заслужи може и она без приговора располагати.

— Зашто ти се то особито допада?—

— Па, јасно је, ми трошимо толико

Жена Босне и Херцеговине на организованом раду.

Кад се има на уму, да су, само прије 48 година, Босна и Херцеговина биле турске покрајине, у којима женска дјеца нијесу добивала ни основну наставу, затим, да до ослобођења, дјевојчице нијесу могле бити редовне ученице гимназије и да се уопште на школовање женске дјеце врло дуго гледало с неповјерењем, — онда организованом раду жена у овим покрајинама, збиља треба одати признање.

Први почеци организованог рада жена у Босни и Херцеговини јављају се прије 38 година.

Прво женско друштво (Крајцарско Штедовно Друшто Српкиња) основа учитељица Евица Сарајевчић, у Сарајеву 1888. године.

Учитељице су и доцније за дуго, биле најактивније раднице у женским друштвима. Варошка жена и ако је била примитивна, често и неписмена, брзо је схватила потребу удруживања и свесрдно прегнула на рад. Жена на селу још није толико освијешћена да би увидјела корист удруживања.

Све до ослобођења женска друштва имала су искључиво хумани и национални циљ. Од ослобођења почиње и рад жена на широј основи. Жене се све више групишу према социјалним потребама и све мање друштава узимају уско племенско обиљежје.

Највећи број женских друштава сачињавају „Коло Српских Сестара“, која постаје у свима већим мјестима, као самостална друштва, а сва стоје у вези са Главним Одбором Кола Срп. Сестара у Београду.

Ова друштва су, добрим дијелом, постојала прије рата, под именом: „Добротворне Задруге Српкиња“, и сачињавале су „Савез Добротворних Задруга Српкиња“ основан 1910. У Савезу су биле све Задруге, њих 20 на броју, а орган Савеза био је „Српска жена“, покренут 1912.

Хрватске жене, прије ослобођења, нијесу имале посебних женских друштава, него су сарађивале у културно-просјетном друштву „Напредак“, као женске подружнице. Послије ослобођења оне се одвајају, организујући се посебно, у друштва „Хрватска жена“. Године 1919 основана је и Хрв. Католичка Женска Удруга у Сарајеву.

Муслиманске жене такође су се почеле будити на рад иза ослобођења. У фебруару 1919 године оснивају у Сарајеву, на хумано-привредној основи, друштво „Осветање“, а 1921 организује се, опет у Сарајеву, женска подружница „Гајрета“, муслиманског културно-просјетног друштва. Подружница „Гајрет“-а има, у заједници са „Колом Срп. Сестара“, радионицу женских ручних радова, на уделе.

Јеврејке имају 3 женска друштва, сва три у Сарајеву, и сва три раде хумано просјетни рад. Најстарије је „Ла хуманидад“, основано прије 29 година, а остала по ослобођењу.

Послије ослобођења поникла су још друштва:

Добротворна Задруга Југословенки у Сарајеву, „Друштво жена Српкиња Хрватица и Словенки у Брчком“, и, прије годину дана, „Добротворна Задруга Српкиња у Сарајеву“, која има програм рада као и прије споменута друштва.

Од тих друштава одвајају се, својим радом, друштва, која имају посебан задатак. Таква су:

„Материнско Удружење“, основано у Сарајеву 1923. године, да пружи заштиту мајци и дјетету.

„Привредна Задруга Дјевојака“ у Сарајеву, основана на привредној бази. Чланице су уједно дионичари друштва.

„Удружење Примаља за Б. и Х.“ и „Удружење кројачица, женских кројача и модистица“, да заштите професионалне интересе жена.

„Женски Покрет“, основан у Сарајеву 1919. као „Друштво за просвјећивање жене и заштиту њених права“, а данас има у Босни и Херцеговини још пет подружница.

Женска друштва у Босни и Херцеговини могу се по раду груписати овако:

1. Друштва племенско-национална и вјерско-национална са циљем хуманопросвјетним.

2. Друштва хумана са југословенским обиљежјем.

3. Друштва хумано-привредна.

4. Друштва професионална.

5. Друштва феминистичка, са одлучно поведеном борбом за политичка и грађанска права жене.

Из овога кратког приказа види се, да је жена у Босни и Херцеговини схватила важност организованог рада, те га је проширила, према разним социјалним потребама.

Главни недостатак је, што у раду нема довољно система, што су снаге расцијепкане, што је организација жена изведена само у вароши и што још се није прикључила и мануелна радница. Но то су недостатци опште природе, који се опажају у свима нашим крајевима и о којима треба озбиљно повести рачуна, те их отклањати.

Завршујући, а узевши у обзир све прилике, можемо мирне душе рећи, да је жена у Босни и Херцеговини на раду истрајна и предана. Организовани рад жена у овим крајевима дао је лијепе успјехе, чији су резултат неколико корисних установа, као што су: Домови Ученица, Бачке Трпезе, Женске стручне школе и радионице и т. сл.

А на нама је, да недостатке отклонимо.

Сарајево *Јованка В. Чубриловић.*

времена око домаћих послова, око деце, не доспевамо да се посветимо своме усавршавању; а увек нам се приговара: шта радите ви жене, ваш посао није ништа.

— Зар је мука кувати, прати, крпити, и т. д. и осим тога, многа наша жена' нарочито из средњег и нижег сталежа, која сама ништа не приређује није господар ни једног динара. Има људи који траже тачан рачун о издацима, а појма немају о кући и о њеним потребама, ако му затражиш новаца, као да му вучеш зуб из главе. Многа мора да украде од мужа или да га превари код обрачуна да може имати свој динар, за своју потребу. Истина, ја се не могу потужити, мој је муж у томе узор и ја сам слободна, али колико их има таквих.

Пропатила сам са симпатијом њезине речи; запамтила сам их. Данас их износим и обрачам се женама домаћицама, с молбом нека о њима размисле. Не каже се бадава: „кућа не стоји на земљи, него на жени“. И када та кућа зависи *од жене* која нема ни толико права да се бар економски (а за тим и политички) изједначи са мушкарцем, онда кућа није дом слободан и напредан, није краљевина где жена краљује, где она данас обавља беспримерним пожртвовањем све своје дужности, — за онај насушни хлеб, који многој жени приседне.

Многе примере видела сам и чула; посматрајте жене у маси.

Женски Покрет и ваш је, домаћице! Он не тражи да ви оставите и забаталите своје огњиште, да се одречете дужности. Женски Покрет хоће да вас у животу и раду подупре и охрабри. Хоће да ви које немате ни времена ни начина да се социално узгинете, да о себи мислите, хоће да осетите један ослонац, који ће бити јак и моћан, ако га разумете као и споменута госпођа.

Из дана у дан јављају се нове чланице, Ж. П. тосте жариште око кога се скупљају жене из свих слојева, па и ви све наћи ћете овде признање и потстицаја за ваш рад и тешке дужности које се често потцењују. Не заборавите да сте ви, домаћице, чуварке огњишта, средишта породице, и стубови слободног народа, па је то доста да ваш позив буде и признат и награђен.

Уписујте се у чланице и читајте наш лист.

Сарајево *Јела В. Остојић*

Жене у парламенту.

Говор г-ђе Пламинкове, сенатора у Чешкој

У јесењем заседању чешкога парламента одржано је неколико интересантних говора, међу којима се налази и говор г-ђе Пламинкове. Колико ради упознавања наше јавности, а нарочито наших жена са активношћу жене у парламентима земаља у којима оне имају право гласа, толико и због саме садржине говора, желимо да га у кратко изнесемо.

Ова интелигентна сенаторка, одличан говорник, почела је свој говор критиком начина на који се доносе закони у чешком парламенту. Сенаторка сматра да хитно доношење закона онемогућава свестрану и озбиљну студију законских пројеката, као консултовање заинтересованих корпорација, што би било неопходно потребно ако се жели да закони одговарају најбоље стварним потребама и жељама народа. Додирујући затим унутрашњу политику своје земље, г-ђа Пламинкова прелази на ревизију грађанског закона, хвалећи начин на који Министарство Правде припрема овај законски пројекат: чим је пројекат био израђен објављен је у циљу свестране критике, која је била веома потребна. Породично право, вели г-ђа Пламинкова, не разликује се много у принципу од старог Аустро-Угарског закона. Изгледа да се заборавило да су се прилике од 1811 год. јако измениле. Поред свесног и слободног човека, данас налазимо и на потпуно свесну и слободну жену. Стога више закон не сме базирати само на вољи човека, и на послушности жене, већ на заједничкој сарадњи оба супруга. Рад који врши жена у своме дому мора се сматрати потпуно раван лукративном раду мужа ван куће. Породично право мора водити такође рачуна о неспособности жене за рад, која често долази као последица брака или порођаја, мора водити рачуна о великом проценту напуштене жене и деце, о незаконитој деци и хаосу у плаћању њихове, алиментације. Срећни брачови немају потребе да буду законом регулисани, већ се ауторитет законски у главном има применити на оне, код којих љубав и добра воља више не постоји.

Парламенат чешки не ускоро имати прилике да дискутује о пројекту породичног права, који је израдио Н. Ж. С. у сарадњи са правницима. Пошто се закони доносе за дуг период година, морају се у закон унети реферме, које одговарају не само данашњем стању, већ које ће задовољити потребе и будуће породице. Г-ђа Пламинкова препоручује установљење судова, одређених за регулисавање неслоге у породичном животу, који одлично функционишу у Америци. Она је сигурна да би такви судови имали добрих резултата у Чехословачкој, где удата жена није ни мало заштићена ако јој је муж пијаница или блудник, где је број развода брака врло велики и где није довољно загарантовано исплаћивање одређене суме разведеној или одвојено живећој жени. Жалостан положај разведених жена јавних чиновника заслужује такође да се и тим питањем позабавимо. Неправде нанешене разведеним женама примориле су их да се групишу и заједнички да захтевају, да се одреди стална пензија развојеним женама ако су 10 година живеле у браку, или женама које имају децу.

Г-ђа Пламинкова на крају протестује против сметње, које се у Чехословачкој праве женама правницима да ступе у судску полициску службу. На крају узвикује да Чехословачка, која се хвали да је демократска земља, не сме бранити женама да ступају у разне јавне службе, и да сам Министар Правде врећа Чехословачки Устав, одузимајући женама она права и ону слободу, коју им сам Устав гарантује.

Овај језгровит говор у сенату, у коме г-ђа Пламинкова устаје у одбрану права жене, имао је јаког одјека у широким слојевима народа. Верујемо да ће имати добрих резултата за положај Чехословачке жене и трудимо се свим силама да омогућимо ускоро и нашој жени да преко својих заступница дигну глас у одбрану својих права и у нашем парламенту.

М. А.

Добротворна лутрија Женског Покрета

Цена 5 динара по комаду. Вучење 1. јуна 1927. г.

Жене! У интересу је свију нас да се наше лозови продају! Ми имамо искуства да се могу продавати, да агилне и свесне жене могу доста учинити за своје слабије сестре, само кад хоће. Растурајте наше лозове! Помажите наше друштво, да и оно може радити на постављеним циљевима: да жену заштити, помогне, просвети.

Обратите се ! дописницом на Женски Покрет Сарајево, Корошчева улица 15-II. — Свака од вас **може** продати 10—50 комада. Свака која само хоће

„Хрватска Жена“ у Сарајеву

Пошто се 23. пр. м. одржала редовна годишња скупштина *Хрватске Жене*, имамо њене тачне податке, из којих се види како жене — кад имају смисла за рад — могу да дају много за општу ствар. Хрватска Жена“ данас има 420 чланица у самом Сарајеву. У прошлој години основала је у унутрашности 4 подружнице и повереништва; добила 2 члана са улогом по 1000 и 2 члана са по 500 Дин. Од чланарине приход је био 17.800 Дин., а цео годишњи промет износио је Дин. 133.000. Имовина је за 1926. г. порасла за 60%.

Друштво организује течајеве китничанства и ручног рада од којих црпе своје приходе; а уједно оспособљава девојке за занат и обрт. Даље, приређује чајанке и предавања од којих такође има неки приход. Тако је позвало г-ђу Др. Зденку Смрекар, проф из Загреба, која је у децембру одржала исцрпно предавање „О жени и култури човечанства“.

Присутне су биле многе одборнице из свих женских удружења у Сарајеву. — „Хрватска Жена“ ради! — *Ј. О.*

Промене у изборном закону у Енглеској

По постојећем изборном закону жене у Енглеској имају право гласа после навршене 30. године, док мушкарци уживају то право од 21. год. Министар председник Балдвин у последњој изборној борби обећао је да ће предложити реформи изборног закона по коме би и жене имале право гласа од 21. године. На тај начин број бирача у Енглеској порастао би за 5 милиона. Али у јавности чују се гласови против те изборне реформе. Стога је министар председник Балдвин предложио да се одржи једна конференција од заступника свих политичких странака. Конзервативна партија предлаже компромисно решење: да се право гласа да и људима и женама по навршеној 25. години, и на тај начин да се дође до равноправности за све грађане.

Курсеви у Женском Клубу

У Женском Клубу одржавају се:

I. Шестомесечни курс за прављење шешира, после положеног испита стиче се право за отварање самосталне радње.

II. Двомесечни курсеви за прављење шешира.

III. Тромесечни курсеви кројења и шивења хаљина, настава је теориска и практична.

Упис се врши сваког дана сем празника у Женском Клубу: Кн. Михајлова 46. I.

Забрана посећивања јавних локала

У којима се игра, наредила је лозанска полиција деци и младежи оба пола до 18. године. Рушење забране казни се. Казна предвиђена за младеж је, за њихове пратиоце и власнике локала. За јавне локале сматра лозанска полиција све оне, који су свакоме слободно приступни.

Успеси забране алкохола

Године 1919. забрањене су Сједињене државе сев. Америке алкохол. За пет година забране — тако каже статистика — попили су Американци за 108 милиона хектолитара више млека него у г. 1913. За исто време порасло је становништво за 8%, а консум млека за 30%. На сваког становника Америке у г. 1924. дошло је по 207 литара млека, докле Енглеској у истој години само по 64 литара.

КРАТКЕ ВЕСТИ

Објашњење. — Многи питају да ли ће поред овог листа излазити и даље Женски Покрет као часопис... Неће.

Претплатницима. — Ушли смо у 27. год. а има много претплатника који нису измирили претплату ни за 1925 г. Неуредном излажењу листа криве су само неуредне платише јер Женски Покрет живи само од претплате. — Ко неће да прима лист ред је да врати, а ко га прима дужан је да плати.

Добротвор Женског Покрета. — Г-ђа Аспазија Адемовић-Леко уписала је своју пок. пријатељицу г-ђу Злату Бабић за члана добротвора Жен. Покрета са улогом од 500 дин.

Управа Покрета јој топло благодари.

Саучешће. — Наша председница, власник нашега листа, г-ђа Дедијер, изгубила је своју милу и добру сестру Златку Наше искрено саучешће.

У Женском Клубу

Кнез Михаилова ул. 46

има само још 5 места за цео пансион, такође кревета за преноћишта као и добра домаћа храна

цео пансион . . . . . 1000 дин.
преноћиште с доручком 25 „
ручак месечно . . . . 450 „
ручак и вечера месечно 650 „

ПЛАН

Добротворне Лутрије Женског Покрета у Сарајеву

Одобрењем Министарства Пољопривреде и Вода одељење за Пољопривреду под бројем 8658-I од 5. марта 1926. г. дозволило је горњу лутрију. Чист приход лутрије намијењен је на отварање школа за сеоске домаћице, потпору сиромашним женама и отварање хигијенских и аналфабетских течајева.

Ова је лутрија под државним надзором.

ЗГОДИТЦИ:

1	по 10.000 =	Динара	10.000·—
1	„ 5.000 =	„	5.000·—
1	„ 2.500 =	„	2.500·—
2	„ 2.000 =	„	4.000·—
5	„ 500 =	„	2.500·—
10	„ 300 =	„	3.000·—
10	„ 200 =	„	2.000·—
20	„ 150 =	„	3.000·—
100	„ 50 =	„	5.000·—
200	„ 20 =	„	4.000·—
300	„ 10 =	„	3.000·—
650	згодитака	Укупно динара	44.000·—

Вучење је 1. јуна 1927. године.

Извучени згодитци исплаћиваће се од 1. јула до 1. августа 1927. г.

ЦИЈЕНА ЈЕ СРЕЋКИ 5 ДИНАРА

Одбор Женског Покрета у Сарајеву
Корошчева ул. 15/II.

Штампарија „Рад“ — Балканска ул. 21, Београд.